

Muzey kimi təhsil ocağı

Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasında hər bir ixtisas akademik səviyyədə öyrədilir

Bəzilərinə görə, rəsm duyğuların cıalanmış portreti, mənzərəsidir. Belə duyğuların sehrindən ərsəyə gələn sənət əsərlərinin doğulduğu yerlərdən biri də Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasıdır. Buradakı təhsil şəraiti, eləcə də tələbələrin yaradıcılıq potensialı ilə tanış olmaq üçün akademiyaya üz tutduq. Giriş qapısından içəri daxil olar-olmaz, özünü başqa bir dünyada hiss edirən. Divarlardan asılmış möhtəşəm rəsm əsərləri, əllə toxunmuş xalçalar, portretlər və daha nələr, nələr... Rəssamlıq Akademiyasında olduğunuzu bilməsəniz, elə sanarsınız ki, bura bir muzeydir. Belə muzeydə kim təhsil almaq istəməz ki...

Bizi akademiyanın mətbuat katibi, siyasi elmlər doktoru Fuad Sadıqov qarsıladı. Binanı gəzdirib müxtəlif mərتبələrde mövcud olan yaradıcılıq sinifləri ilə tanış etdi. Təhsil ocağının gəzə-gəzə F. Sadıqov buradakı təhsil sistemi barədə danışdı. Onun sözlerinə görə, hazırda Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasında "Təsviri sənət" və "Sənətşünaslıq" fakültələri, eləcə də "Rəsm", "Qrafika", "Rəngkarlıq", "Heykəltəraşlıq", "Dizayn", "Geyim dizaynı", "Dekorativ tətbiqi sənət", "Memarlıq", "İncəsənet tarixi", "Humanitar və ictimai fənlər" kafedraları fəaliyyət göstərir: "Ölkəmizdə gedən genişməqasılı şəhərsalma işləri, zamanın sosial telebatı rəssam təfəkkürlü memarlarla ehtiyac olduğunu üzə çıxardı. 2001-ci ildə rektor, akademik Ömər Eldarovun təşəbbüsü ilə Rusiya Rəssamlıq Akademiyasının təhsil sistemi nümunəsi əsasında ilk dəfə respublikada "Rəssam-memar" kadrları hazırlığına başlandı. Burada xüsusi qabiliyyət tələb eden ixtisaslar üzre təhsil ancaq əyanıdır. Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası 2000-ci ildə Prezident Heydər Əliyevin fərmanı ilə yaradılıb. Akademiya orta ixtisas məktəbləri, ali məktəb və ali məktəbdən sonrakı səviyyələrde olan tədris programlarını həyata keçirən və ali rəssamlıq təhsilinin tələbələrinə uyğun məzmun və keyfiyyət hazırlığını təmin edən, respublikada bütün təsviri sənət növleri üzrə professional kadrlar hazırlayan yegane ali təhsil müəssisəsidir".

Onunla söhbət zamanı aydın oldu ki, Rəssamlıq Akademiyası dizayn, rəsm, teatr dekorasiyası sənəti, qrafika kimi ixtisaslar üzrə mütxəssislərin hazırlanmasına aparıcı ali məktəbdür. Bura, həmçinin heykəltəraşlıq üzrə mütxəssislərin hazırlanması üçün bir mərkəzdir. Adıçəkilən ixtisaslardan başqa akademiyani bitirən tələbələr şüse, keramika və metalla işləmək bacarığı əldə edirlər. Məzunların hazırlığı el işləri beynəlxalq sərgilərdə təqdim edilir və xaricdə şəxsi kolleksiyalara satılır.

Təsviri sənət fakültəsinin bütün ixtisaslarında I və II təhsil illərində eyni fundamental baza fənləri: rəsm, rəngkarlıq,

Xəyalə Rəis

kompozisiya, incəsənet tarixi və ümumtəhsil fənləri tədris edilir. III kursdan etibarən tələbələr seçdikləri ixtisas və ixtisaslaşmalaşma əsasən, tanınmış sənət ustalarının rəhbərlik etdiyi emalatxanalarla bələndür. Burada əsas yeri tədris planlarına müvafiq olaraq ixtisas fənləri tutur. Ixtisas üzrə imta-

hanlar baxış formasında keçirilir. Semestr ərzində proqrama əsasən kafedralar tərəfindən aralıq baxışları aparılır. Yekun semestr imtahani iki mərhələdən – fakültə və rektor baxışından ibarətdir. Fakültədə tədris kredit sisteminin tələbələrinə müvafiq aparılır.

Akademiyanın mətbuat katibi bize istədiyimiz sinifə daxil olmaq üçün imkan yaratdı. İlk olaraq "Rəngkarlıq" ixtisası üzrə I kurs D və C sinfinin qonağı olduq. Burada əsil yaradıcılıq ab-havası vardır. Tələbələrə rəngkarlığın incəliklərini öyrədən Gənay Qasimxanlı onlara intibah dövründə yaradılan ilk Avropa rəssamlıq akademiyalarında rəsmi təsviri sənətin bütün sahələrinin fundamental əsasını təşkil etməsinin bu fənnin tədris prosesindəki mühüm və əhəmiyyəti rolundan bəhs edirdi. Bildirirdi ki, rəsm üzrə bacarıq və vərdişlərin səviyyəsi eyni zamanda professionallığın əksidir. Müəllimədən I kurslara nələrin tədris olunduğunu soruşturur: "Tələbələr I kursda müxtəlif rakurslarda insan başını, yuxarı kurslarda

tors (yarımfıq), bütöv figur, iki figurdan ibarət çilpaq və geyimli formada tematik quruluşlu tapşırıqları yerine yetirirler. I kursdan başlayaraq bütün ixtisas və ixtisaslaşmalaşma müvafiq kompozisiya fənni tədris edilir. Akademik əsaslarla tədris edilən bu fənnin icrası zamanı kompozisiya qanunları öyrənilir, qazanılmış biliq və vərdişlər isə diplom işindəki süjetli kompozisiyaya öz əksini tapır".

Güney Qasimxanlı deyir ki, onlar üçün təlim-tərbiye hətta təhsildən də önemlidir: "Bizim üçün təlim-tədris, davamıyyət böyük önem kəsb edir. Hər bir tələbə dərslerinə qarşı məsuliyyətli olmalıdır. Bura tədris ocağıdır, lazımi məlumatları biz onlara ötürürük. Yeter ki, zamanında dərslərə gelib bizim onlara tədris etdiyimiz biliklərə yiyələnsinler. I kurslara ilk olaraq ixtisası natürmortdan başlamışq. İkinci tapşırıqımız bir az mürəkkəb, üçüncü isə dəha mürəkkəb olur. Üçüncü kursdan isə natura, yəni canlı insan portretləri çəkiləcək. Bu gün natürmortun isti və ya soyuq tonlalarla işlənməsini keçirik".

"Bədii toxuculuq və xalça sənəti" ixtisası üzrə 4-cü kursların el işlərini izləmə imkanını da əldə etdik. Diplom işini təqdim etməyə hazırlaşan tələbələr seçdikləri ixtisasdan məmənənə oldularını, tarixi mədəniyyətəmizi bundan sonraq nəsilərə ötmək istədiklərini bildirilər. Qeyd edək ki, tədris prosesində tələbələrə kompozisiyanın əsasları və layihə qrafikası, ixtisas üzrə layihələndirmə, materialda iş, ixtisas üzrə material texnologiyası, dekorativ rəngkarlıq, ixtisas tarixi, ornament tarixi, parçanın növleri və quruluşu, materialşünaslıq, modul kompozisiyası, forma yaratma prinsipləri, kompozisiyanın sxematik quruluşları tədris olunur. Onların yaratdığı əsərlər bir çox xarici ölkələrdə Azərbaycan xalçaçılıq və toxuculuşunun ləyqətələrə təmsil edir.

Akademiyada bir sıra dərslərə qonaq olduqdan sonra Fuad Sadıqovla təhsil ocağının beynəlxalq əlaqələrindən və tələbələrin üzləşdiyi problemlərdən danışdıq. O bildirdi ki, Rəssamlıq Akademiyasında mindən çox tələbə təhsil alır: "200-dən artıq xarici tələbəmiz var. Burada dünyanın müxtəlif ölkələrindən gələn tələbələr oxuyur. Türkiye, İran, Pakistan, Afrikanın bir sıra ölkələri, Rusiya, xüsusilə Şərqi ölkələrindən gələn tələbələr məhz bizim akademiyani seçiblər. Biz bir sıra xarici universitetlərə əlaqələr yaradır, mübadilələr edirik. Bizim diplomumuz Avropada, dünyanın bir çox ölkələrində tanınır. Dünyanın bir sıra inkişaf etmiş universitetləri ilə tələbə münbadilələri edirik. Bu işdə beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektorumuz, xalq rəssamı Səlhab Məmmədovun böyük əməyi var. Onun layihələri hər zaman uğurla nəticələnir. Dünyanın müxtəlif ölkələrindən qonaqlar gelir, tələbələrimiz əl işləri ilə maraqlanır, təhsilimizi yüksək qiymətləndirir. Onlar bizim universitetlərə müqavilələr imzalamaq, işbirliyi qurmaqdə maraqlıdır. Akademiyamız beynəlxalq əlaqələr səviyyəsində inkişaf edib".

Akademiyanın sözçüsündən hansı çətinliklərə üzləşdiyini soruştıq. Dedi ki, boloniyə sisteminə keçidde 2-3 il bundan qabaq bəzi problemlər olub, lakin onu da uğurla atladılar. Bu günün gənclərinin dizaynerlik ixtisasına maraqlı göstərdiyini deyən Fuad bəy bunun səbəbindən xəbərsiz olduğunu da diqqətimize çatdırırdı: "Dizayn içinde mədəniyyət, qrafik dizayn, interyer dizaynı var. Tələbələr ilk kursda ümumi dizaynerlik ixtisasına yiyələnlərlər. Növbəti kurslarda ixtisas dəyişikliyi gedir. Başqa ixtisaslara baxanda, memarlıq maraqlı nisbətən az oldu. Bunu heç kim gözləmirdi. Bu bizdən asılı səbəb deyil".

Akademiyada nə üçün az tələbənin təhsil allığına gəldikdə isə, "Biz öz qapılarımızı hər kəsə aça bilərik. Ancaq istəmirik ki, burada savadsız insanlar olsun. Artıq bura elitar bir təhsil ocağıdır. Universitetimizin müəllimləri xalq və eməkdar rəssamlardan ibarətdir. Tələbələrimiz isə geniş dönya-görüşü, dünyanın müxtəlif ölkələri ilə təhsil münbadiləsi edən gənclərdir" - deyə F. Sadıqov açıqlama verdi.

Beləliklə, bəlli oldu ki, Rəssamlıq Akademiyasının öz spesifikasi var. Burada tədris olunan hər bir ixtisas akademik səviyyədə təşkil olunur. Buna xüsusiən də heykəltəraşlığı misal göstərəbilər. Akademiyada humanitar fenlər də yaddan çıxarılmır. Hesab edilir ki, humanitar bilik hər bir rəssama, heykəltəraşa, dizaynerə gələcək işlərində kömək olacaq. Akademiyada tələbələrin intellektinin yüksəldilməsinə xüsusi diqqət yetirilir. Bu səbəbdənki ki, indi onların çəkidləri əsərlər çox intellektual və düşündürçüdür. Bunu müəllimləri də təsdiqləyir.

